

χίσει να αποδίδει κάποια, έστω μικρά, οφέλη. Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη δημοσκόπηση της εταιρείας Metropoll, το ποσοστό όσων εγκρίνουν το έργο του Ερντογάν αυξήθηκε από τον Απρίλιο στον Μάιο κατά 2,3%, φτάνοντας στο 44,4%, πλησιάζοντας έτσι το ποσοστό εκείνων που δεν το εγκρίνουν (47,3%), αισθητά μειωμένο σε σχέση με τον Απρίλιο κατά 6,3%. Πάντως, σύμφωνα με την ίδια δημοσκόπηση, μετά την κατανομή των αναποφάσιτων, το AKP βρίσκεται στο 32,7%, το CHP στο 22,6%, το İYİ στο 15,1%, το HDP στο 13,8% και το MHP στο 8%. AKP και MHP βρίσκονται πια στο 40,7%, ενώ στις εκλογές του 2018 είχαν λάβει 53,6%. Ωστόσο, όπως έχει παρατηρηθεί από το 2016 και μετά σε όλες τις δημοσκοπήσεις, κάθε φορά που το «λάστιχο» της δημοτικότητας του Ερντογάν «φουσκώνει» από κρίσεις, «ξεφουσκώνει» πολύ γρήγορα μετά από λίγες βδομάδες. Και αυτό γιατί η «τρύπα» της οικονομίας μεγαλώνει όλο και πιο πολύ, όπως χαρακτηριστικά λένε αναλυτές στην Τουρκία. Σύμφωνα με την εταιρεία δημοσκοπήσεων AREA, το 68,1% των Τούρκων θεωρεί ότι η οικονομία είναι το σημαντικότερο πρόβλημα της Τουρκίας και ακολουθούν οι πρόσφυγες με 9,1%, η ανεργία με 8,4% και η δικαιοσύνη με 3,5%. Η εξωτερική πολιτική δεν είναι πουθενά.

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ανταπόκριση, Βερολίνο

■ **ΞΕΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ** απέναντι στα ελληνοτουρκικά έλαβε το Βερολίνο την περασμένη Τετάρτη, αφού, βέβαια, είχε προηγηθεί η συνάντηση μεταξύ **Ολαφ Σολτς** και **Κυριάκου Μητσοτάκη** στις Βρυξέλλες. Η ερώτηση που έθεσε στον Γερμανό αναπληρωτή κυβερνητικό εκπρόσωπο η Realnews για το ποια είναι η θέση του Γερμανού καγκελάρου μετά τα όσα άκουσε από τον Έλληνα πρωθυπουργό για την τουρκική προκλητικότητα κατέδειξε πως το Βερολίνο ήταν έτοιμο να απαιτήσει και να ξεκαθαρίσει τη θέση του. Απ' όσα μας είπε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, **Βόλφγκανγκ Μπίχνερ**, επικεντρώναμε στην τελευταία παράγραφο, που λέει τα ακόλουθα: «Η Γερμανία και κατά το παρελθόν υποστήριξε ότι τα ανοικτά ζητήματα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας θα πρέπει να επιλυθούν με διάλογο που θα τον διέπει η εμπιστοσύνη και με βάση το Διεθνές Δίκαιο. Ασφαλώς και εξακολουθούμε να είμαστε διατεθειμένοι να υποστηρίξουμε την προσπά-

με βάση το Διεθνές Δίκαιο. Με απλά λόγια, αυτό που και άλλες φορές έχει αναφερθεί: «Αν θέλετε να λύσετε τις διαφορές σας με την Ελλάδα, πηγαίνετε στα διεθνή δικαστήρια. Αυτός είναι ο μοναδικός τρόπος». Να θυμίσουμε εδώ ότι στην κορύφωση της κρίσης του καλοκαιριού του 2020, η τότε καγκελάρια **Αγκελα Μέρκελ**, σε ομιλία της στο γερμανικό Κοινοβούλιο, είχε δηλώσει ότι οι διαφορές της Ελλάδας με την Τουρκία που αφορούν τις θαλάσσιες ζώνες θα μπορούσαν να λυθούν με προσφυγή στα διεθνή δικαστήρια. Δεν είχε γενικώς αναφερθεί σε ελληνοτουρκικά ζητήματα, αλλά είχε κάνει ειδικά λόγο για θαλάσσιες ζώνες.

■ **Τρίτον**, ο Γερμανός κυβερνητικός εκπρόσωπος αναφέρει πως το Βερολίνο εξακολουθεί να είναι διατεθειμένο να υποστηρίξει την προσπάθεια διαλόγου σε περίπτωση που αυτή κριθεί χρήσιμη από τους εμπλεκόμενους. Εδώ γνωστοποιείται και πάλι η διάθεση του Βερολίνου να παίξει τον ρόλο του διαμεσολαβητή. Κάτι ανάλογο είχε συμβεί το καλοκαίρι του 2020 όταν καγκελάρια ήταν η Μέρκελ, σε μια φάση που, όπως η ίδια είχε παραδεχθεί, είχαμε φτάσει πολύ κοντά σε ένα θερμό επεισόδιο. Να σημειωθεί ωστόσο πως, για να

Τα μηνύματα του Βερολίνου στην Αγκυρα

Η γερμανική κυβέρνηση έδειξε καθαρά ποιες είναι οι κόκκινες γραμμές μετά τη συνάντηση Μητσοτάκη - Σολτς

Στιγμιότυπο από τη συνάντηση μεταξύ Ολαφ Σολτς και Κυριάκου Μητσοτάκη στις Βρυξέλλες

θεια αυτήν, στον βαθμό που αυτό θα κριθεί χρήσιμο από τους εμπλεκόμενους. Θέλω, όμως, να καταστήσω σαφές πως η αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων κρατών-μελών της Ε.Ε. δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή από την πλευρά μας. Είμαστε υπέρ της επίλυσης των προβλημάτων μέσω του διαλόγου και όχι υπέρ της κλιμάκωσης των εντάσεων».

Ας αποκρυπτογραφήσουμε τα μηνύματα που στέλνει το Βερολίνο.

■ **Πρώτον**, υπάρχει ένα σαφές μήνυμα προς την Τουρκία. Η αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας αποτελεί και αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων συνολικά της Ε.Ε. Δηλαδή, όταν απειλείς την Ελλάδα, απειλείς συνολικά την Ευρώπη. Αυτό είναι κάτι που το αναφέρει και η άλλη μεγάλη δύναμη της Ε.Ε., η Γαλλία, με την οποία η Ελλάδα διατηρεί συμφωνία στρατιωτικής συνεργασίας.

■ **Δεύτερον**, το Βερολίνο διαμνύει στην Τουρκία ότι οι διαφορές πρέπει να επιλύονται με τον διάλογο και

γίνει κάτι τέτοιο, υπάρχει μια προϋπόθεση: το Βερολίνο δεν μπορεί να τα σπάσει εντελώς και να συγκρουστεί άγρια με την Αγκυρα. Ο διαμεσολαβητής πρέπει πάντοτε να έχει τους διαύλους επικοινωνίας ανοικτούς και με τις δύο πλευρές. Για παράδειγμα, τον ρόλο του διαμεσολαβητή δεν μπορεί να τον αναλάβει ο Γάλλος Πρόεδρος **Εμανουέλ Μακρόν**. Συμπερασματικά, αν δεν υπάρξουν δραματικές αλλαγές, το Βερολίνο δεν θα εμπλακεί σε περαιτέρω σύγκρουση με την Τουρκία. Δηλαδή, έδειξε καθαρά στην Αγκυρα ποιες είναι οι κόκκινες γραμμές, αλλά θα εξακολουθήσει να επιδιώκει ανοικτούς διαύλους επικοινωνίας με την τουρκική κυβέρνηση. Πάντως, διαφωτιστική και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα αναμένεται να είναι και η άφιξη στην Αθήνα της υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας **Αναλένα Μπέρμποκ**, η οποία θα ξεκαθαρίσει περαιτέρω τη στάση του Βερολίνου, σε μια επίσκεψη που βρίσκεται ακόμη υπό σχεδιασμό και πιθανώς να συμπεριλάβει και άλλους σταθμούς πέραν της Αθήνας.

Σύμφωνα με πρόσφατες δημοσκοπήσεις, το 68,1% των Τούρκων θεωρεί ότι η οικονομία είναι το σημαντικότερο πρόβλημα της χώρας και ακολουθούν οι πρόσφυγες με 9,1%, η ανεργία με 8,4% και η δικαιοσύνη με 3,5%. Η εξωτερική πολιτική δεν είναι πουθενά